

INTRODUCCIÓ

MARGA VIVES BARCELÓ
BELÉN PASCUAL BARRIO

*Grup d'Investigació i Formació
Educativa i Social
Universitat de les Illes Balears*

L'Anuari de la Joventut de les Illes Balears 2023, un any més, recull un conjunt de treballs que aporten major coneixement sobre la realitat i les iniciatives de les persones joves de Balears, des d'una mirada inclusiva i participativa. *L'Anuari de la Joventut de les Illes Balears* és una iniciativa de l'Institut Balear de la Joventut, de la Conselleria de Famílies i Afers Socials del Govern de les Illes Balears, el Consell de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa, el Consell Insular de Formentera, la Fundació Guillem Cifre de Colonya de la Caixa d'Estalvis de Pollença i la Universitat de les Illes Balears.

Al pròleg d'enguany, Andrea González Henry, presidenta del Consell de la Joventut d'Espanya (CJE), apunta els beneficis que aporta a la societat que els joves siguin part integral del pro-

cés de presa de decisions. Afirmar que assegurar una participació efectiva de les persones joves condueix a la construcció de polítiques públiques més inclusives, equitatives i sostenibles. I fa aquesta afirmació des del reconeixement de la tasca que duen a terme les entitats juvenils i els consells de la joventut com a espais de representació i participació juvenil. Amb motiu de la celebració dels 30 anys del CJE, posa en relleu la urgència que té la població jove de prendre part activa de les polítiques que els afecten.

Des d'aquest convenciment de la necessitat que el jovent prengui part activa en els diferents àmbits que els afecten, les institucions participants del projecte de *L'Anuari* mantenim viu el repte de contribuir a la transferència i divulgació de recerques, reflexions, debats i iniciatives participatives

en les quals els joves siguin protagonistes. Des d'un enfocament interinstitucional, la participació juvenil se situa al centre del debat i les propostes d'aquesta publicació. Enguany han estat 46 persones les qui han participat en la redacció dels distints treballs, 17 articles que ens donen la possibilitat de conèixer recerques i experiències procedents tant de les administracions públiques com de la societat civil. Fruit de la reflexió individual o la col·laboració d'equips interdisciplinaris, les temàtiques dels articles són diverses, encara que la participació dels joves és, com a les edicions anteriors, l'eix temàtic transversal.

El Consell de la Joventut de les Illes Balears (CJIB) ocupa un lloc representatiu per fer arribar la veu dels joves de Balears. Enguany, amb una mirada analítica, els membres de la comissió permanent del CJIB fan memòria dels quaranta anys de l'autonomia política de Balears i apunten els desafiaments que aquesta fita representa en vistes al disseny transversal de les polítiques socials de joventut.

La participació de nins, nines i adolescents (NNA) des de l'àmbit de les administracions públiques és el motiu del treball de M. Luisa Martí i Antonio Garijo. Els autors s'endinsen en la temàtica de la participació infantil i adolescent, i dels plans d'infància. Aquest marc legal empara el dret a la participació dels NNA i estableix l'àmbit competencial en matèria de planificació que ordena les polítiques d'infància i adolescència. A més, es presenten les dues eines implantades a Mallorca que fan possible fer confluïr participació i planificació: els plans d'infància i adolescència i els consells infantils i adolescents.

La participació juvenil en els entorns comunitaris és un element fonamental de convivència i sosteniment de societats democràtiques. En aquest sentit, enguany comptam amb treballs que ens mostren iniciatives orientades al desenvolupament de polítiques actives en l'àmbit local.

Irene García, M. Dolores Maya, M. Mercè Gelabert i Juan Mercé presenten «Una nova era. Participa i digues la teva!». Els autors ens parlen del Pla municipal d'adolescència i joventut de l'Ajuntament de Marratxí i la diagnosi prèvia amb la qual es van recollir les demandes i conclusions dels cercles joves que van participar en l'elaboració del Pla.

Daniel Molina ens descriu l'Assemblea Jove, una iniciativa de l'Ajuntament de Capdepera que permet al jovent prendre decisions que afecten el seu entorn, compartint les seves idees i contribuint de manera significativa al benestar col·lectiu. L'Assemblea Jove s'ha convertit en una eina per fomentar la participació i l'empoderament del jovent del municipi.

Francisco Javier Ponseti, Jaume Cantallops, Rafael Muela i Alexandre Garcia-Mas presenten SIDFOOT, un projecte orientat al desenvolupament social en barris desafavorits i amb problemàtiques socials. El projecte pretén utilitzar l'esport com a eina educativa, concretament el futbol, a través de la figura del conductor de futbol comunitari.

Pilar Martínez analitza una proposta d'intervenció socioeducativa en joves immigrants en situació de risc a través de la cultura al barri de Pere Garau. El treball tracta la importància de crear relacions sanes entre iguals i fomentar el creixement personal a

través de l'oci cultural i saludable en adolescents, principalment en aquells que es troben en situació o en risc d'exclusió social.

Una altra iniciativa local és la del Servei de Joventut de l'Ajuntament de Sant Lluís de Menorca, Molí de Baix. Margarita Riera ens presenta el programa «Com ho vius tu? És important xerrar de drogues?» i ens explica la tasca transversal entre els diferents departaments municipals de l'Ajuntament i a través de programes preventius que impliquen la participació directa del jovent del municipi.

Com a model d'abordatge preventiu en contextos d'oci, Alicia Bustos i Lorena Giménez presenten el Servei de reducció de riscos en l'oci nocturn de la Direcció Insular de Joventut i Participació del Consell de Mallorca: les estratègies socioeducatives enfocades des de la prevenció i la reducció de riscos associats al consum de substàncies i les vivències de les sexualitats.

Continuant amb les accions preventives i en relació amb el Pla estratègic municipal de prevenció de les addiccions, Yasmina Castaño, Federico Leguizamo, Saliha Belmonte, Victoria López, Giuliana Bello, Elena Gervilla i Bernat Calafat presenten els resultats de l'estudi de les addiccions de la població jove de Palma.

Sobre la temàtica de les addiccions, Jesús Mullor, Sergi Canal i Maria Antònia Ferrer descriuen una anàlisi del perfil dels joves de les Illes Balears que inicien tractament per abordar les seves addiccions. A més de tractar l'ús problemàtic de substàncies, l'estudi també se centra en les addiccions comportamentals, com ara l'ús excessiu de la tecnologia i el joc.

Pel que fa als principals riscos existents al voltant de la nova pornografia en línia (NPO), Lluís Ballester, Sandra Sedano i Manon Diquero participen a l'ANUARI amb un article que descriu els resultats de l'«Estudi sobre pornografia a les Illes Balears». Al treball es recull el resultat de les enquestes realitzades durant l'estudi a l'alumnat i les famílies de diferents centres educatius i les valoracions fetes per les persones expertes en la matèria.

La recerca, l'experiència i la reflexió dels autors i autores aporten coneixement sobre àmbits diversos i, juntament amb les propostes anteriors, en trobam d'altres que versen sobre el context sociodemogràfic dels joves de Balears, l'ocupació, els usos lingüístics, el moviment ecologista, l'art urbà o els espais de celebració juvenil.

Assumpta Mas presenta una revisió dels principals indicadors sociodemogràfics que defineixen la realitat de les persones joves a les Illes Balears. Des del punt de vista de l'ocupació juvenil, a l'article d'Anaïs Herrón i Antònia Puiggròs s'analitzen els programes d'activació per a l'ocupació juvenil del Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB). El treball d'avaluació apunta les accions de millora a considerar en la planificació de noves polítiques públiques d'ocupació juvenil per afavorir la incorporació i permanència al mercat de treball dels joves.

Xisca Castell, Elga Cremades i Maria del Mar Vanrell aporten els resultats de l'estudi sobre les actituds, trajectòries i usos lingüístics dels joves de Balears. El treball ens aproxima a les dinàmiques predominants entre els joves en els contextos laboral, acadèmic, cultural o de lleure, així com accions de millora.

Pere Joan Femenia ens acosta a l'experiència de Joventut pel Clima a Mallorca. Des de la visió global del moviment ecologista i social contra el canvi climàtic, amb les protestes als carrers de Mallorca i les campanyes a xarxes socials, es reivindiquen els límits del territori i es denuncia l'impacte social i planetari que té el sistema econòmic actual.

Miquel Àngel Ballester fa una aproximació a l'art urbà a Mallorca, a través dels espais, dels temes, dels significats i de les tècniques dels principals artistes urbans a Mallorca. El treball integra una reflexió sobre el sentit actual d'aquest art i la persistència del seu component de protesta i reivindicació; també es tracta el seu progressiu reconeixement per part de les institucions alhora que el debat sobre els conflictes associats.

Alejandro Miquel aborda una temàtica complexa des de la reflexió constructiva. Amb el títol «I que no podeu fer bauxa sense emprenyar?», l'autor analitza els espais de celebració juvenil amb l'intent d'aportar una reflexió crítica respecte a la violència atribuïda al jovent i al marge de lectures o intencionalitats polítiques, socials i reivindicatives elaborades i que concerneixen la totalitat de la societat.

En darrer lloc, seguint amb la tradició de les edicions anteriors, la imatge de portada és un quadre de la col·lecció «*El Retorn a la Terra* imatges de la permarealitat», d'Emeraude Zorer, l'artista seleccionada per participar al programa d'intercanvis Art Pertot 2023. Aquesta imatge ens convida a la lectura pausada i la reflexió.

L'*Anuari de la Joventut de les Illes Balears*, en aquesta edició, manté l'essència de la participació activa dels

jovent, tant en la presentació d'iniciatives, projectes i estudis que els impliquen, com en la seva participació com a autors i autores dels articles. Esperam que continuï sent una publicació que permeti, amb la seva lectura, reflexionar sobre les realitats i els reptes de la joventut de les Balears, amb una mirada crítica i constructiva que ajudi a millorar la seva qualitat de vida.